

Tampereen kaupunki

Sähköpostitse kirjaamo@tampere.fi

Tiedoksi

Konsernijohtaja Juha Yli-Rajala, juha.ylirajala@tampere.fi

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, laura.klami@tampere.fi

Asia

Vahingonkorvausvaatimus liittyen Ranta-Tampellan alueella liikaa perittyyn jätemaksuun

Viite:

Taloyhtiöiden kirjelmä 16.9.2024 Alueellisen jätehuoltolautakunnalle, OTT Tapio Määtän asiantuntijalausunto 9.9.2024, Tampereen kaupungin ja PJH:n tilaamat asiantuntilausunnot: HPP Asianajotoimisto Oy 6.11.2024, Kuntaliitto 14.3.2025, Ympäristöministeriön kirje jätelain tulokinnasta 20.3.2025, Borenius Asianajotoimisto Oy:n muistio 7.4.2025 ja Alueellisen jätehuoltolautakunnan päätös 22.10.2025 lopettaa jätelain-säädäntöön perustumattomien maksujen periminen suoraan ulosottokelpoisen jätetaksan muodossa.

1 Aluksi

Tampereella Ranta-Tampellan kaupunginosassa olevista taloyhtiöistä 20 taloyhtiötä (jäljempänä yhdessä "**Taloyhtiöt**") on kääntynyt asianajotoimistomme puoleen asiassa, joka koskee Tampereen kaupungin kiinteistön haltijoina olevilta taloyhtiöiltä liikaa perimiä jätemaksuja. Kiinteistön haltijana olevat Taloyhtiöt katsovat, että Tampereen kaupungin liikaa perimistä jätemaksuista kiinteistön haltijoille on aiheutunut ja aiheutuu taloudellista vahinkoa, jonka Tampereen kaupunki on velvollinen korvaamaan.

Tähän liittyen tällä vaatimuskirjeellä seuraavat Ranta-Tampellan alueella sijaitsevat kiinteistön haltijat (Taloyhtiöt) esittävät Tampereen kaupungille vahingonkorvausvaatimuksen:

1. As Oy Tampereen Försti
2. As Oy Tampereen Fokka
3. As Oy Tampereen Spinnu
4. As Oy Tampereen Styryri
5. As Oy Tampereen Fenderi
6. As Oy Tampereen Näsinkeula
7. As Oy Tampereen Ykköspurje

8. As Oy Tampereen Kanavanluotsi
9. As Oy Tampereen Näsintähystäjä
10. As Oy Tampereen Itäviitta
11. As Oy Tampereen Rantakaari
12. As Oy Tampereen Aallonharja
13. As Oy Tampereen Kanavanvahti
14. As Oy Tampereen Kanavamestari
15. As Oy Tampereen Kanavansilta
16. As Oy Ranta-Tampellan Masuuni
17. As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Laituri
18. As Oy Ranta-Tampellan Kaplan
19. As Oy Tampereen Espanranta
20. As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Arbusca

Taloyhtiöiden vahingonkorvausvaatimusten jäljempänä esitettävät oikeudelliset perusteet ovat samat. Sen sijaan Taloyhtiöiden kärsimät vahingot poikkeavat määrältään toisistaan. Tämän takia kunkin taloyhtiön osalta vahingonkorvausvaatimus yksilöidään määrältään erikseen.

2 Putkikeräysjärjestelmää koskevan jätetaksan lainvastaisuus

Tampereella kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon käytännön järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy ("**PJH**").

Jätehuoltoon liittyen Tampereella on käytössä kahdessa kaupunginosassa (Vuores ja Ranta-Tampella) jätteiden putkikeräysjärjestelmä. Ranta-Tampellan kaupunginosan putkikeräysjärjestelmän omistaa PJH:n tytäryhtiö Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy ("**Putkikeräysyhtiö**"), joka myös toimii putkikeräysjärjestelmän operaattorina.

Ranta-Tampellan alueella putkikeräysjärjestelmän käyttöönotto on merkinnyt sitä, että kyseisen alueen kiinteistönhaltijoilla on ollut velvollisuus liittyä sekä putkikeräysjärjestelmään että osakkaiksi Putkikeräysyhtiöön. Liittymisvelvollisuus on perustunut Tampereen kaupungin tontinluovutus-sopimuksiin.

Liittyessään osakkaaksi Putkikeräysyhtiöön kukin Ranta-Tampellan kaupunginosassa oleva kiinteistön haltija on maksanut Putkikeräysyhtiön osakkeiden kauppahinnan. Sen lisäksi kiinteistön haltijat ovat maksaneet Putkikeräysyhtiölle kertaluontoisen liittymismaksun (rahastosijoitus).

Kiinteistön haltijoille luovutettavien Putkikeräysyhtiön osakkeiden lukumäärät ja kiinteistön haltijoiden Putkikeräysyhtiöön sijoittamien varojen määrät ovat perustuneet putkikeräysjärjestelmän toteuttamiseen tarvittavien investointien määrään ja asemakaavoissa määriteltujen kerrosneliömetrien lukumäärään.

Osakkeista maksettu kauppahinta ja Putkikeräysyhtiöön sijoitetut määrät (liittymismaksut) ovat laskettu siten, että ne ovat kattaneet

runkoverkoston rakentamiskustannukset, koonta-aseman rakennus- ja koneinvestoinnit, tonteille rakennettavien perustason liityntäputket ja keräyspaikat sekä rahoittamisesta aiheutuvat kustannukset.

Ranta-Tampellan alueella putkikeräysjärjestelmän / jätteiden imujätekeräyksen rinnakkainen käyttö (eli ns. testikäyttö) pinta-astioiden kanssa on alkanut 2.12.2024 ja putkikeräysjärjestelmään liittyvän lakisääteisen jätemaksun laskutus on alkanut 20.2.2025. PJH on laskuttanut jätemaksut kultakin Yhtiön B-osakkaalta.

Jätemaksu perustuu Tampereen kaupungin hyväksymään jätetaksaan. Alueellinen jätehuoltolautakunta on 13.12.2023 määrännyt putkikeräysjärjestelmän osalta kuntavastuullisia jätehuoltopalveluita koskevan jätetaksan, joka on tullut voimaan 1.1.2024.

Ranta-Tampellan alueella 20.2.2025 putkikeräyksen toiminnan aloittamisen jälkeen sovellettu jätetaksa on vuodessa 4,08 euroa (sis. alv) asemakaavan mukaista kerrosneliometriä kohden.

Ranta-Tampellan alueella Taloyhtiöiden jätetaksat ovat putkikeräysjärjestelmän toiminnan alkamiseen ja uuden jätetaksan laskuttamiseen saakka olleet 0,90–2,18 euroa asemakaavan mukaista kerrosneliometriä kohden.

Putkikeräysjärjestelmää koskeva jätetaksa on siten huomattavasti korkeampi kuin mitä Taloyhtiöt ovat ennen putkikeräysjärjestelmää maksaneet. Se on myös huomattavasti enemmän kuin mitä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolella yhtä paljon jätettä tuottavat kiinteistön haltijat maksavat. Alueellisen jätehuoltolautakunnan 20.5.2025 päivätyn kokouspöytäkirjan mukaan tuotetun jätteen määrään perustuvan maksun kuuluisi olla 1,26 €/k-m²/vuosi (sis. alv 25,5 %).

Tämä tarkoittaa, että Taloyhtiöiden jätelakiin perustuvat jätemaksut ovat putkikeräysjärjestelmän käyttöönoton myötä kasvaneet noin 2,5-3,2 kertaiksi. Putkikeräysjärjestelmään kuuluvat Taloyhtiöt maksavat siten tämän verran enemmän julkisoikeudellista jätemaksua verrattuna putkikeräysjärjestelmän ulkopuolisiin yhtä paljon jätettä tuottaviin kiinteistönhaltijoihin.

Sittemmin on käynyt ilmi, että Alueellisen jätehuoltolautakunnan määräämään jätetaksaan on sisällytetty jätelain vastaisesti yksityisomisteisen Putkikeräysyhtiön putkikeräysjärjestelmän ylläpitoon ja rahoitukseen liittyviä kuluja, jotka julkisoikeudellisen jätetaksan kerännyt PJH on tilittänyt osakassopimuksen perustuvina yksityisoikeudellisina palvelumaksuina Putkikeräysyhtiölle.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan ja Tampereen kaupungin määräysvallassa olevan PJH:n menettely – eli se, ettei julkisoikeudellista jätetaksaa ole PJH:n Alueelliselle jätehuoltolautakunnalle toimittamissa laskemissa mitoitettu vastaamaan Taloyhtiöiden tosiasiaissa tuottaman jätteen määrää, vaan että jätetaksaan on sisällytetty yksityisen Putkikeräysyhtiön

rakentamislainan kuluja – on myönnetty avoimesti Kelloportinkadulla Pel-lava-kokouskeskuksessa 12.9.2024 klo 15.00–16.45 pidetyssä tapaami- sessa, jossa Ranta-Tampellan taloyhtiöiden edustajat keskustelivat jäte- taksan määrään ja valmisteluun liittyvistä näkökohdista jätehuoltopääl- likkö Anu Toppilan, Tampereen kaupunkia edustaneen Kari Kankaalan ja PJH:n toimitusjohtaja Pasi Muurisen kanssa.

Alueellinen jätehuoltolautakunta on menetellyt huolimattomasti määrä- tessään jätelainsäädännön vastaisen tuotetun jätteen määrään perustu- mattoman suoraan ulosottokelpoisen julkioikeudellisen maksun Taloyhti- öille.

Taloyhtiöt ovat 16.9.2024 päivätyllä kirjeellä 6,5 kuukautta ennen putki- keräysjärjestelmän toiminnan aloitusta kiinnittäneet Alueellisen jätelauta- kunnan huomiota lainvastaiseksi katsomaansa toimintaan ja pyytäneet julkista valtaa käyttävän lautakunnan valmistelemaan jätetaksaesityksen siten, että Taloyhtiöltä julkisoikeudellisena maksuna perittävä jätetaksa mitoitetaan vastaamaan Taloyhtiöiden tosiasiaassa tuottaman jätteen määrää.

Kirjeestä huolimatta Alueellinen jätehuoltolautakunta on laiminlyönyt vel- vollisuutensa kumota laiton jätetaksa oikea-aikaisesti. Tampereen kau- pungin Alueellinen jätehuoltolautakunta on vasta 22.10.2025 kokoukses- saan päättänyt, että putkikeräysjärjestelmää koskevasta jätetaksasta tul- laan poistamaan putkikeräysjärjestelmän ylläpito- ja rahoituskulut. Jäte- taksan muutosta on perusteltu lausumalla, että putkikeräysjärjestelmien rakentaminen tai järjestelmien ylläpitäminen eivät kuulu kunnan jätehuol- lon järjestämisvastuulle. Alueellisen jätehuoltolautakunnan mukaan tä- hän liittyvät kustannukset perustuvat yksityisoikeudellisiin sopimuksiin ja ovat siten putkikeräysjärjestelmän käyttäjien, putkikeräysyhtiöiden ja yh- tiön osakkaiden välinen yksityisoikeudellinen asia.

Siten Tampereen Alueellinen jätehuoltolautakunta on todennut, että put- kikeräysjärjestelmään liittyviä yksityisoikeudellisia ylläpito- ja rahoitusku- luja ei voi periä jätelakiin perustuvina julkisoikeudellisina maksuina.

Tämän perusteella Taloyhtiöt katsovat, että Tampereen kaupunki on it- sekin myöntänyt, että jätelainsäädäntöön perustuvaan julkisoikeudelli- seen jätemaksuun ei saa sisällyttää yksityisomisteisen Putkikeräysyhtiön järjestelmän ylläpito- ja rahoituskuluja. Jättemaksu on siten ollut jätelain- säädännön vastainen.

Tampereen kaupungin Alueellisen jätehuoltolautakunnan kokoukses- saan 22.10.2025 esittämä kanta vastaa sekä jätelain määräyksiä että useiden eri asiantuntijoiden itsenäisesti esittämiä näkemyksiä, jotka kaikki ovat päättyneet samaan lopputulokseen.

Jätelain (646/2011) 79 §:ssä on asetettu kunnan jätemaksun perusteet. Sen mukaan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja nou- tokerrat. Tämän lisäksi jätemaksun perusteina voidaan ottaa huomioon

jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella, kunnan keräysvälineiden käyttö sekä kuljetusmatka kuljetettaessa jäte yksittäisenä kuljetuksena.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2022:141 korostanut, että jätemaksun kautta voidaan periä vain jätelaissa määritettyjä kuluja.

Jätelaissa ei ole määräyksiä, joiden perusteella putkikeräysjärjestelmän ylläpitokustannuksia taikka järjestelmän rakentamiseen liittyviä investointikustannuksia (rahoituskulut) voidaan sisällyttää jätemaksuun.

Jätelain esitöissä korostetaankin, että jätemaksujen tulisi määräytyä sen perusteella, minkä verran asiakas käyttää kunnan jätehuoltopalveluja (HE 199/2010 vp., s. 110).

Lisäksi Tampereen kaupungin tietoon on tullut, että ympäristöministeriön virkamies on kirjeessään 20.3.2025 todennut, ettei taloyhtiöltä saa julkisoikeudellisen jätetaksan muodossa veloittaa putkikeräysjärjestelmän investointikuluja.

Asiassa on myös korostettava, että jätelain 43 §:n mukaan kunta voi siirtää sille kuuluvia jätehuollon palvelutehtäviä vain omistamalleen yhtiölle. Yksityinen Putkikeräysyhtiö ei ole Tampereen kaupungin omistama yhtiö eikä sille ole siirretty eikä ole edes voitu siirtää kaupungin vastuulle kuuluvia jätehuollon tehtäviä. Putkikeräysjärjestelmän omistaa Putkikeräysyhtiö, joka sekä operoi että ylläpitää järjestelmää.

Edellä todetun perusteella on selvää, että jätetaksan sisällytetyt ylläpito- ja rahoituskulut ovat jätelakiin perustumattomia kustannuksia ja putkikeräysjärjestelmän osalta vahvistettu jätetaksa on siten ollut selkeästi jätelain vastainen. Taloyhtiöltä perityt jätetaksat ovat siten lainvastaisia.

3 Putkikeräysjärjestelmää koskevan jätetaksan kohtuuttomuus ja syrjivyyys

Sen lisäksi, että jätemaksun tulee perustua jätelakiin, on sen myös oltava lakiin perustuvana julkisoikeudellisena maksuna kohtuullinen ja tasapuolinen.

Jätemaksujen tulee olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan (HE 199/2010 vp., s. 109 ja OTT Tapio Määtän lausunto 9.9.2024, s. 3).

Asiakasryhmien erilaiselle kohtelulle on pystyttävä osoittamaan asialliset ja oikeudellisesti hyväksyttävät perusteet. Jos tällaisia hyväksyttäviä perusteita ei voida osoittaa, syntyy oletamus, että asiakkaat on asetettu perusteettomasti erilaiseen asemaan eikä tasapuolisuuden vaatimus täyty. Perusteetonta erilaista kohtelua on myös pidettävä kohtuuttomana.

Julkisyhteisön toimintaa koskevia vaatimuksia täydentää myös Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu (EU:C:2017:242), jonka mukaan

jättemaksujen määrääminen ei saa johtaa siihen, että tiettyihin ”haltijoihin” kohdennetaan sellaisia kustannuksia, jotka ovat ilmeisen suhteettomia niiden todennäköisesti tuottamien jätteen tilavuuteen tai luonteeseen nähden.

Ranta-Tampellan alueen Taloyhtiöt maksavat tällä hetkellä 2,5-3,2 kerran jättemaksun verrattuna putkikeräysjärjestelmän ulkopuolisiin yhtä paljon jätettä tuottaviin kiinteistön haltijoihin verrattuna.

Tämän takia on selvää, että putkikeräysjärjestelmässä olevat Taloyhtiöt ovat jättemaksun osalta täysin eriarvoisessa asemassa muihin yhtä paljon jätettä tuottaviin taloyhtiöihin tai kiinteistön haltijoihin verrattuna. Lisäksi näin merkittävästi korkeampaa jättemaksua, joka ei ole yhteydessä jätelaissa asetettuihin määräytymisperusteisiin, on pidettävä kohtuuttomana.

OTT Määttä on lausunnossaan 9.9.2024 (s. 6) todennut seuraavaa:

- ”3. Putkikeräysjärjestelmään kuuluvien kiinteistöjen jätetaksan kertakorotus lieenee muodostumassa oikeudellisesti arvioiden ilmeisen kohtuuttomaksi.*
- 4. Eriytyviin taksoihin tulee suhtautua erityisen kriittisesti ja niitä voidaan käyttää vain, mikäli järjestelylle on olemassa objektiivisesti arvioiden jätelainsäädännön mukaiset perusteet ja muut jätelainsäädännön velvoitteet toteutuvat.*
- 5. Julkisoikeudellisen jättemaksuvelvollisuuden ja yksityisoikeudellisten yhtiösitoumusten toisistaan erottamiseen tulisi kiinnittää putkikeräysjärjestelmässä korostunutta huomiota.”*

Lisäksi on korostettava, että – kuten Määttän lausunnossa 9.9.2024 on todettu – eriarvoista kohtelua puoltavia argumentteja ei ole olemassa, eikä toisaalta Tampereen kaupunki ole sellaisia myöskään missään vaiheessa esittänyt.

Yllä lausutun perusteella putkikeräysjärjestelmää koskeva jätetaksa ja siihen perustuvat jättemaksut asettavat Ranta-Tampellan alueen Taloyhtiöt perusteettomasti eriarvoiseen asemaan muihin yhtä paljon jätettä tuottaviin kiinteistön haltijoihin nähden ja ovat lisäksi kohtuuttomia.

4 Tampereen kaupungin vahingonkorvausvastuu

Tampereen kaupungin vahingonkorvausvastuu perustuu vahingonkorvauslakiin (412/1974). Tampereen kaupungin määräämä lakiin perustuva julkisoikeudellinen maksu on jätelain vastainen.

Yllä todetun perusteella Tampereen kaupungin määräämä jättemaksu on myös Ranta-Tampellan Taloyhtiöiden kannalta kuntalaisia asuinpaikan mukaan syrjivä ja määrältään kohtuuton. Mitään perusteita ei ole sille, että Ranta-Tampellan Taloyhtiöt joutuvat maksamaan määrältään kohtuutonta ja ennen kaikkea huomattavan korkeaa jättemaksua verrattuna muihin yhtä paljon jätettä tuottaviin kiinteistönhaltijoihin. Myös tältä osin Tampereen kaupungin toimintaa on pidettävä lainvastaisena.

Ranta-Tampellan putkikeräysjärjestelmän jätemaksun osalta Tampereen kaupungin toiminta on julkisyhteisönä lainvastaista, mikä muodostaa oikeudellisen perusteen vaatia siitä aiheutuneita vahinkoja korvattavaksi (vastuuperuste).

Koska Taloyhtiöt ovat olleet pakotettuja maksamaan Tampereen kaupungin määräämät jätemaksut, on Taloyhtiöille aiheutuneet vahingot suoraan seurausta Tampereen kaupungin lainvastaisesta toiminnasta. Tampereen kaupunki on siten aiheuttanut taloyhtiöille lainvastaisista jätemaksuista aiheutuneet vahingot (syy-yhteys).

Yllä lausutun perusteella vahingonkorvausvastuun edellytykset – vastuuperuste ja syy-yhteys – täyttyvät ja Tampereen kaupunki on vahingonkorvausvastuussa.

5 Vahingon määrä

Taloyhtiöt katsovat, että Tampereen kaupungin perimä jätemaksu on 1,26 €/k-m²/vuosi (sis. alv 25,5 %) ylittäviltä osin jätelainsäädännön vastainen, kohtuuton ja asettaa Taloyhtiöt taloudellisesti eriarvoiseen asemaan muihin yhtä paljon jätettä tuottaviin kiinteistöihin verrattuna.

Taloyhtiöille on tähän mennessä aiheutunut vahinkoa sen verran, mitä Taloyhtiöt ovat maksaneet 1,26 €/k-m²/vuosi (sis. alv 25,5 %) ylittäviltä osin liikaa lainvastaista ja kohtuutonta jätemaksua.

Taloyhtiölle on aiheutunut ja aiheutuu taloudellisena vahinkona tuotetun jätteen määriin perustuvan taksan ja laittoman jätetaksan välinen erotus eli 2,82 €/k-m²/vuosi. Vahingon määrä on siten kunkin taloyhtiön osalta 2,82 euroa asemakaavan mukaista kerrosneliometriä kohden per jokainen vuosi.

Ranta-Tampellan Taloyhtiöille on tähän mennessä aiheutunut taloudellista vahinkoa aikavälillä 1.3.2025-1.11.2025 seuraavasti (ks. Excel-taulukko liitteenä):

1. As Oy Tampereen Försti	4 944,40 €
2. As Oy Tampereen Fokka	6 636,40 €
3. As Oy Tampereen Spinnu	6 692,80 €
4. As Oy Tampereen Styryri	4 700,00 €
5. As Oy Tampereen Fenderi	7 858,40 €
6. As Oy Tampereen Näsinkeula	6 296,12 €
7. As Oy Tampereen Ykköspurje	6 249,12 €
8. As Oy Tampereen Kanavanluotsi	6 091,20 €
9. As Oy Tampereen Näsintähystäjä	6 335,60 €
10. As Oy Tampereen Itäviitta	4 305,20 €
11. As Oy Tampereen Rantakaari	10 377,60 €
12. As Oy Tampereen Aallonharja	4 713,16 €
13. As Oy Tampereen Kanavanvahti	11 404,08 €

14. As Oy Tampereen Kanavamestari	11 071,32 €
15. As Oy Tampereen Kanavansilta	10 774,28 €
16. As Oy Ranta-Tampellan Masuuni	6 580,00 €
17. As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Laituri	6 580,00 €
18. As Oy Ranta-Tampellan Kaplan	6 580,00 €
19. As Oy Tampereen Espanranta	5 444,48 €
20. As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Arbusca	0 €

1.11.2025 mennessä aiheutuneet vahingot ovat yhteensä: **133 634,71 €**.

Koska Ranta-Tampellan ja Vuoreksen osalta uusi putkikeräysjärjestelmää koskeva jätetaksa tulee voimaan aikaisintaan vasta 1.5.2026, tulee Taloyhtiöille aiheutuva taloudellinen vahinko kasvamaan 1.5.2026 saakka.

Taloyhtiöt vaativat, että Tampereen kaupunki korvaa kaikki kuntapäätöksin tahallisesti tai tuottamuksellisesti (huolimattomuudesta) aiheutetusta julkisen vallan käytöstä Taloyhtiöille aiheutuvat taloudelliset vahingot tämän vaatimuskirjeen liitteenä toimitetun Excel-taulukon mukaisesti.

6 Lopuksi

Ranta-Tampellan Taloyhtiöt vaativat, että Tampereen kaupunki suorittaa kullekin taloyhtiölle tähän mennessä aiheutuneen taloudellisen vahingon ja ilmoittaa sitoutuvansa maksamaan Taloyhtiölle 1.5.2026 saakka aiheutuvat vahingot täysimääräisesti.

Erääntyneitä saatavia koskevat maksusuoritus 133.634,71 € tulee tehdä Properta Asianajotoimisto Oy:n asiakasvaraintilille (FI05 5780 0720 6725 96) 25.11.2025 mennessä.

Mikäli Tampereen kaupunki ei suorita vaadittua vahingonkorvausta määräaikaan mennessä ja samalla ilmoita sitoutuvansa maksamaan Taloyhtiöille 1.5.2026 saakka aiheutuvat vahingot, tai ota yhteyttä allekirjoittaneeseen asiamieheen maksusta sopimiseksi, tulevat Taloyhtiöt saattamaan asian ilman eri varoitusta tuomioistuimessa ratkaistavaksi.

Helsingissä 7.11.2025

Marko Mononen
 asianajaja, OTT, Helsinki
 marko.mononen@properta.fi

Liite

Excel-taulukko RTP_laskelma_Tampereen_kaupunki-vaade

Taloyhtiö	Kerrosala (m2) B-osakkeet (kpl)	Taloudellinen vahinko (€ / kk)*	Taloudellinen vahinko 1.3.25-31.10.25 (aiheutunut)	Taloudellinen vahinko 1.11.25-30.04.26 (aiheutuva)	Taloudellinen vahinko yhteensä (aiheutunut + aiheutuva)
As Oy Tampereen Försti	2630	618,05 €	4 944,40 €	3 708,30 €	8 652,70 €
As Oy Tampereen Fokka	3530	829,55 €	6 636,40 €	4 977,30 €	11 613,70 €
As Oy Tampereen Spinnu	3560	836,60 €	6 692,80 €	5 019,60 €	11 712,40 €
As Oy Tampereen Syyri	2500	587,50 €	4 700,00 €	3 525,00 €	8 225,00 €
As Oy Tampereen Fenderi	4180	982,30 €	7 858,40 €	5 893,80 €	13 752,20 €
As Oy Tampereen Näsinkeula	3349	787,02 €	6 296,12 €	4 722,09 €	11 018,21 €
As Oy Tampereen Ykköspurje	3324	781,14 €	6 249,12 €	4 686,84 €	10 935,96 €
As Oy Tampereen Kanavanluotsi	3240	761,40 €	6 091,20 €	4 568,40 €	10 659,60 €
As Oy Tampereen Näsinntähtystäjä	3370	791,95 €	6 335,60 €	4 751,70 €	11 087,30 €
As Oy Tampereen Itäviitta	2290	538,15 €	4 305,20 €	3 228,90 €	7 534,10 €
As Oy Tampereen Rantakaari	5520	1 297,20 €	10 377,60 €	7 783,20 €	18 160,80 €
As Oy Tampereen Aallonharja	2507	589,15 €	4 713,16 €	3 534,87 €	8 248,03 €
As Oy Tampereen Kanavanvahti	6066	1 425,51 €	11 404,08 €	8 553,06 €	19 957,14 €
As Oy Tampereen Kanavamestari	5889	1 383,92 €	11 071,32 €	8 303,49 €	19 374,81 €
As Oy Tampereen Kanavansilta	5731	1 346,79 €	10 774,28 €	8 080,71 €	18 854,99 €
As Oy Ranta-Tampellan Masuuni	3500	822,50 €	6 580,00 €	4 935,00 €	11 515,00 €
As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Laituri	3500	822,50 €	6 580,00 €	4 935,00 €	11 515,00 €
As Oy Ranta-Tampellan Kaplan	3500	822,50 €	6 580,00 €	4 935,00 €	11 515,00 €
As Oy Tampereen Espanranta	2896	680,56 €	5 444,48 €	4 083,36 €	9 527,84 €
As Oy Tampereen Ranta-Tampellan Arbusca (Pakenteilla. SVOP 50%. Ei jätemaksua)	3500	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

*Maksuselite jätemaksusta (kuukausittaisen taloudellisen vahingon laskeminen)	€ / k-m2 / v
Uusi julkisoikeudellinen jätemaksu (sis.alv)	1,26
Tämänhetkinen putkikeräystaksa (sis. alv) (20.2.2025->)	4,08
Jätetaksojen erotus (Tämänhetkinen taksa - julkisoikeudellinen)	2,82
Ehdotettu tariffi (Julkisoikeudellinen + yksityisoikeudellinen) (1,26 €/k-m2/v + 2,95 €/k-m2/v)	4,21
Jätetaksojen erotus (Ehdotettu tariffi-julkisoikeudellinen)	2,95

Liite 2 Jätehuoltolautakunnan selvitys vahingonkorvausvaatimukseen

Vahingonkorvausvaatimuksen sisältö

Tampereen kaupungilta on haettu vahingonkorvausta 7.11.2025 päivätyllä vahingonkorvaushakemuksella. Vahingonkorvausvaatimuksen esittäjät (myöhemmin asianosaiset) ovat vaatineet Tampereen kaupunkia korvaamaan vahingon, jonka he kokevat aiheutuneen Tampereen kaupungin alueellisen jätehuoltolautakunnan toiminnasta. Vahingonkorvausvaatimus liittyy alueellisen jätehuoltolautakunnan määräämiin julkisoikeudellisiin jätemaksuihin.

Asianosaiset perustelevat vahingonkorvausvaatimustaan sillä, että voimassa oleva putkijärjestelmää koskeva jätetaksa olisi jätelain vastainen. Asianosaiset katsovat jätetaksan lainvastaiseksi siksi, että putkikeräysjärjestelmän jätetaksa on huomattavasti korkeampi kuin mitä asianosaiset ovat ennen putkikeräysjärjestelmää jätehuollostaan maksaneet. Väitettä perusteellaan myös sillä, että jätetaksa johtaa huomattavasti korkeampiin jätemaksuihin kuin mitä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolella yhtä paljon jätettä tuottavat kiinteistöt maksavat. Tämän vuoksi asianosaiset katsovat, että jätetaksa olisi syrjivä ja määrältään kohtuuton. Lisäksi jätetaksan jätelain vastaisuutta perustellaan sillä, että voimassa olevaan jätetaksaan olisi sisällytetty jätelain vastaisesti yksityisomisteisen putkikeräysyhtiön putkijärjestelmän ylläpitoon ja rahoitukseen liittyviä kuluja.

Vahingonkorvausvaatimuksessa katsotaan, että alueellinen jätehuoltolautakunta olisi menetellyt huolimattomasti asiassa, ja että se olisi laiminlyönyt velvollisuutensa kumota laitton jätetaksa oikea-aikaisesti.

Asianosaisten esittämä vahingonkorvausvaatimus on 1.11.2025 saakka yhteensä 133 634,71 €. Asianosaiset vaativat myös, että Tampereen kaupunki sitoutuu edellä mainitun lisäksi maksamaan asianosaisille 1.5.2026 saakka aiheutuvia vahinkoja, joiden suuruus tulee olemaan yhteensä 100 225,62 €.

Jätehuoltolautakunnan selvitys asiaan

Jätehuoltolautakunta katsoo, että vahingonkorvausvaatimus on hylättävä perusteettomana jäljempänä tarkemmin esitetyin perustein.

Asiassa on kysymys alueellisen putkikeräysjärjestelmän voimassa olevasta jätetaksasta, jätetaksan muuttamista koskevasta päätöksestä sekä kiinteistöille määrätyistä jätemaksuista. Näissä toimivaltainen viranomainen on jätelain 9 luvun ja Tampereen kaupungin hallintosäännön 23 §:n mukaan kunnan jätehuoltoviranomaisena toimiva alueellinen jätehuoltolautakunta.

Asianosaisten kiinteistöt sijaitsevat Ranta-Tampellan kaupunginosassa, jossa on käytössä jätteiden alueellinen putkikeräysjärjestelmä. Alueellinen jätehuoltolautakunta on hyväksynyt putkikeräyksen jätetaksan 13.12.2023 (§ 54), ja kyseinen päätös on lainvoimainen. Jätetaksa on astunut voimaan 1.1.2024. Asian vireillä olosta sekä päätöksen hyväksymisestä on kuulutettu jätelain 79 §:n ja hallintolain 41 §:n edellyttämällä tavalla julkisen kuulutuksen, lehti-ilmoituksen sekä tiedotteen avulla.

Alueelta kiinteistön ostaneet ovat olleet tietoisia putkikeräysjärjestelmän käytöstä ja sen hintatasosta, koska Vuoreksen alueen putkikeräystä koskeva jätetaksa on ollut julkisesti saatavilla internetissä jo vuodesta 2012 lähtien. Alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksaa koskevassa päätöksessä on tuotu esille, että kyseinen jätetaksa koskee myös Ranta-Tampellan kaupunginosaa sen jälkeen, kun jätteiden putkikeräys alueella otetaan käyttöön. Asianosaisille määrätyt jätemaksut perustuvat jätehuoltolautakunnan hyväksymään lainvoimaiseen jätetaksaan.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy on toimittanut 13.9.2024 alueelliselle jätehuoltolautakunnalle vuoden 2025 jätetaksojen valmisteluaineistot, jotka ovat sisältäneet myös alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksaesityksen. Asianosaiset ovat 16.9.2024 päivätyllä kirjeellään toimittaneet alueelliselle jätehuoltolautakunnalle vetoomuksen jätetaksan valmisteluun liittyen. Vetoomus perustui ennen kaikkea siihen, että jätetaksa olisi jätelain vastainen, koska sitä ei ole mitoitettu vastaamaan asianosaisten tosiasiallisesti tuottaman jätteen määrää. Tämän lisäksi vetoomukseen sisällytetyssä asiantuntijalausunnossa (OTT Tapio Määttä) tuotiin muun ohella esille, että putkijärjestelmään liittyvän julkisoikeudellisen jätemaksuvelvollisuuden ja yksityisoikeudellisten yhtiösitoumusten toisistaan erottamiseen tulisi kiinnittää putkikeräysjärjestelmässä korostunutta huomiota.

Koska jätetaksat valmistellaan yhteistyössä kunnallisen jätelaitoksen eli Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa, jätehuoltolautakunta yhdessä Pirkanmaan Jätehuollon kanssa selvitti yksityiskohtaisesti asianosaisten vetoomuksessa esille tuomia asioita. Jätelain mukaan eri asiakkaiden tai asiakasryhmien väliset maksut voivat vaihdella, kunhan kustannusten eroille on osoitettavissa riittävät perusteet. Jätemaksujen kohtuullisuuden ja tasapuolisuuden määrittely on jätelainsäädännössä korostetun joustavaa, eikä nykytiedon valossa voida yksiselitteisesti sanoa, että putkikeräysjärjestelmän jätetaksa olisi nykyisellään kohtuuton ja syrjivä jäljempänä esitetyin perustein. Jätemaksujen määräytymisen perusteena voidaan käyttää myös muita kuin jätteen määrään perustuvia seikkoja, esimerkiksi keräys- ja kuljetusoloja kiinteistöllä ja noutoalueella. Näiden vaatimusten osalta jätehuoltolautakunta katsoi, etteivät vetoomuksessa esille tuodut seikat tehneet jätetaksasta jätelain vastaista.

Alueellinen jätehuoltolautakunta sen sijaan tunnisti, että putkijärjestelmään liittyvän julkisoikeudellisen jätemaksuvelvollisuuden ja yksityisoikeudellisten yhtiösitoumusten suhdetta oli tarve selvittää yksityiskohtaisesti. Tämä johtui siitä, että putkikeräysjärjestelmiä koskeva sääntely on voimassa olevassa jätelaissa (646/2011) puutteellista ja epätasällista. Muutoin kuin kunnan jätehuollon järjestämiseen liittyvän vastuunjaon (32 §) täsmentämisen osalta jätelain säännökset eivät erikseen sääntele tai tunnista putkikeräystä. Lainsäädännön epätasällisuus on mahdollistanut toisistaan eriäviä tulkintoja esimerkiksi Tampereella käytössä olevien putkikeräysjärjestelmien ja pääkaupunkiseudun vastaavien järjestelmien välillä sen suhteen,

tuleeko putkikeräysjärjestelmästä aiheutuvia kustannuksia sisällyttää jätemaksuun. Asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä ei myöskään ole olemassa.

Jätelainsäädännön mahdollistaessa toisistaan poikkeavia tulkintoja, asian valmistelun tueksi on pyydetty useita eri tahojen asiantuntijalausuntoja marraskuun 2024-huhtikuun 2025 aikana. Asiantuntijalausuntojen avulla on pyritty hakemaan tulkinta-apua oikeudellisesti epäselvään tilanteeseen. Asian valmistelu on tapahtunut asianmukaisesti ja riittävästi hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla.

Jätehuoltolautakunta on asiantuntijalausuntojen pohjalta päätenyt siihen, että putkikeräysjärjestelmien toiminnan organisoitumista ja siten myös jätetaksalla katettavia kustannuksia on tarve muuttaa aiemmasta. Putkikeräysjärjestelmää ja sen taustalla olevia yksityisoikeudellisia järjestelyjä sekä kiinteistön haltijan vastuulla olevaa jätteen vastaanottopaikan järjestämisvastuuta koskevaa sääntelyä tulee todennäköisesti tarkastella siten, että kunnan järjestämä jätehuolto alkaa putkikeräysjärjestelmän koonta-asemalta. Jätehuoltolautakunta on kokouksessaan 20.5.2025 (§ 24 ja 25) kuuluttanut kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin ja alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksan esitettävät edellä mainitut muutokset. Muutosten tekeminen ei kuitenkaan itsessään merkitse sitä, että nykyisin voimassa oleva, lainvoimainen jätetaksa olisi lainvastainen tai että jätetaksan sisältäneet kustannukset eivät olisi olleet sellaisia, jotka joka tapauksessa olisivat kuuluneet asianosaisten maksettaviksi.

Jätehuoltolautakunta on hyväksynyt 22.10.2025 kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin (§ 49) ja alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksan (§ 50) tehtävät muutokset. Asian vaatima riittävä valmistelu huomioiden, asia on käsitelty jätehuoltolautakunnassa ilman aiheetonta viivytystä hallintolain edellyttämällä tavalla.

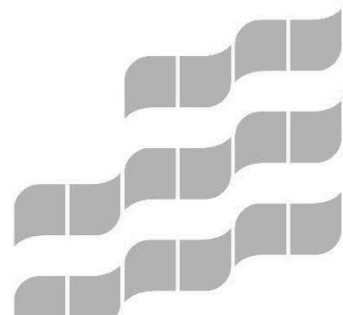
Jätehuoltolautakunnan 22.10.2025 tekemiin päätöksiin on jätehuollon jatkuvuuden turvaamiseksi jouduttu asettamaan siirtymäaika muutosten voimaantulolle. Muutokset astuvat voimaan 1.5.2026. Siirtymäaika on asetettu siksi, että lakisääteisen julkisen välttämättömyyspalvelun turvaaminen alueelle kaikissa tilanteissa on kunnan jätehuollon järjestämisvastuu huomioiden välttämätöntä. Lisäksi siirtymäaika mahdollistaa putkiyhtiöille tulorahoituksensa uudelleen järjestämisen uuden jätetaksan voimaantulon myötä. Ilman tulorahoituksen uudelleenjärjestelyä putkiyhtiöiden toiminta joudutaan ajamaan alas.

Yksityiskohtaiset vastineet vahingonkorvausvaatimuksessa esitettyihin asioihin

Väitteet jätetaksan lainvastaisuudesta putkijärjestelmän ylläpito- ja rahoituskulujen osalta

Kuten edellä on jo kuvattu, jätelainsäädäntö on putkikeräysjärjestelmiä koskien puutteellinen ja tulkinnanvarainen. Lainsäädäntö ja lainsäädännön soveltamisohjeet ovat mahdollistaneet erilaisia tulkintoja järjestelmää koskien. Tampereella putkikeräysjärjestelmien organisoinnissa ja kustannusten kattamisessa käytössä olleen mallin ei ole todettu olleen jätelain vastainen.

Jätehuoltolautakunta huomauttaa, että esimerkiksi Ympäristöministeriön vuonna 2015 julkaisemassa Jätelaki-oppaassa on todettu, että putkikeräysjärjestelmä on nähtävissä

kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen muodoksi ja putkijärjestelmän syöttöluukkuja on pidettävä jätelaissa tarkoitettuina jätteenkeräysvälineinä. Myös Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemassa Jätehuoltomääräysten laatiminen -oppaassa on todettu, että putkikeräysjärjestelmässä syöttöluukut olisivat järjestelmässä jätteen vastaanottopaikkoja. Alueellinen jätehuoltolautakunta huomauttaa, että se on aiemmassa tulkinnassaan nojannut valtakunnallisesti annettuun ohjeistukseen asiassa. Jätehuoltolautakunta on kuitenkin muuttanut tulkintaansa ympäristöministeriön 20.3.2025 lausunnossaan antaman uuden tulkintaohjeen ja ministeriön ilmaiseman lainsäädännön kehittymisen suunnan mukaiseksi. Jätehuoltolautakunta ei tämän takia ole toiminut tahallisesti tai huolimattomasti asiassa – päinvastoin huolellisesti toimiva jätehuoltolautakunta on muuttanut taksaa ja jätehuoltomääräyksiä vastaamaan vastuuministeriön ilmaisemaa uutta tulkintaa, samalla huomioiden odotettavissa olevan lainsäädännön muutoksen.

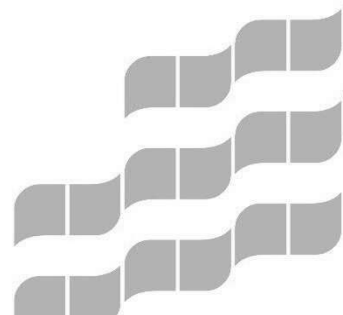
Jätehuoltolautakunta korostaa lisäksi, että jätelain esitöiden mukaan kunnan jätehuollon järjestämisvastuu ei ulotu kiinteistöillä tapahtuvaan keräykseen, vaan tästä huolehtiminen on kiinteistön haltijan vastuulla. Jätelain 40 §:n nojalla kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottopaikka kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan jätteen keräystä varten. Aikaisemman tulkinnan mukaan putkikeräysjärjestelmä on katsottu osaksi jätteen kuljetusta ja siksi siitä aiheutuneet kustannukset on sisällytetty jätemaksuun. Muuttuneen tulkinnan mukaan putkikeräysjärjestelmä on katsottava kiinteistön haltijan vastuulle kuuluvaksi jätteen vastaanottopaikaksi ja kunnan järjestämä jätteen kuljetus alkaa vasta putkikeräysjärjestelmän koonta-asemalta. Jätetaksaa on muutettu, jotta se vastaisi ympäristöministeriön antamaa ohjausta. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä lähtökohtaa, että riippumatta siitä kumpaa tulkintaa noudatetaan, putkikeräysjärjestelmästä aiheutuvat kustannukset kuuluvat asianosaisten maksettaviksi joko osana jätemaksua tai suoraan vastaanottopaikan järjestämisestä aiheutuvina kustannuksina. Korvattavaa vahinkoa ei siten ole aiheutunut.

Väitteet jätetaksan kohtuuttomuudesta ja syrjivyydestä

Asianosaisten väitteet siitä, että jätetaksa olisi laitton, koska jätemaksut olisivat nykyisellään syrjiviä ja kohtuuttomia, ovat perusteettomia.

Kunnan velvollisuus periä jätemaksua perustuu jätelain 78 §:än, jonka mukaan kunnan on katettava järjestämänsä jätehuollon kustannukset kuntalaisilta perimillään jätemaksuilla. Jätemaksujen tulee aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kattaa kaikki jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Jätemaksuun tulee sisältyä myös kunnan lakisääteisen jätehuoltovelvollisuuden hoitamiseksi tarvittavan infrastruktuurin rakentamiseen liittyvät pitkän aikavälin investoinnit. Maksujen tulee perustua todellisiin kustannuksiin, ja niiden on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa.

Edelleen jätelain 78 §:n mukaan jätemaksujen tulee olla tasapuolisia ja kohtuullisia, eikä eri asiakkaita tai asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita saa asettaa perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan. Maksuilla voidaan myös kannustaa jätteen määrän ja haitallisuuden

vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Lisäksi kunnan jätemaksu saa tuottaa enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Jätelain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteina ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteina voidaan lisäksi ottaa huomioon jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella sekä kunnan keräysvälineiden käyttö.

Jätelain lähtökohtana on, että kustannukset katetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja täysimääräisesti. Kustannukset kattaa ensisijaisesti jätteen haltija. Jätehuoltolautakunta huomauttaa, että putkikeräysjärjestelmän kohdalla vastuu kustannusten täysimääräisestä kattamisesta on aiheuttamisperiaatteen mukaisesti putkikeräysjärjestelmän käyttäjillä.

Jätelain mukaan eri käyttäjäryhmien väliset jätemaksut voivat poiketa toisistaan merkittävästikin, jos kohtelulle on objektiiviset perusteet. Putkijärjestelmän käyttö itsessään on jo peruste alueiden erilaiselle kohtelulle ja jätemaksujen korkeammalle tasolle. Putkikeräysjärjestelmä on palvelutasoltaan parempi muun muassa järjestelmän helppouden, turvallisuuden tai kiinteistöillä säästetyn tilan takia. Jätehuoltolautakunta korostaa lisäksi, että Tampereen alueella on kaksi kaupunginosaa, Ranta-Tampella ja Vuores, joissa jätehuolto järjestetään putkikeräysjärjestelmällä. Alueellisen jätehuoltolautakunnan hyväksymä jätetaksa koskee molempia kaupunginosia, ja jätemaksut määräytyvät molemmille alueille yhdenvertaisesti. Voimassa oleva jätetaksa ei näin ollen ole syrjivä.

Jätehuoltolautakunta huomauttaa lisäksi, että asianosaisten jätehuollon kustannusvertailu on perinteisen jätehuollon ja putkikeräyksen välillä puutteellinen. Perinteisessä jätehuollossa jätehuollon vuosikustannuksia muodostuu kiinteistölle määrätyn jätemaksun lisäksi myös muista kustannuksista. Näitä ovat esimerkiksi keräyspaikan investointi (keräyspaikkarakenteet, keräysvälineet) ja ylläpito (liukkauden torjunta, lumenpoisto, siivous, valaistussähkö, muut korjaus- ja huoltotyöt). Näiden kustannusten puuttuminen jätehuollon kokonaiskustannuksia verrattaessa hämärtää erilaisten järjestelmien todellista hintaeroa.

Jätehuoltolautakunta huomauttaa lisäksi, että kunnalla on sääntelyn ja oikeuskäytännön perusteella harkintavaltaa jätemaksujen osalta, minkä lisäksi jätemaksujen kohtuullisuuden ja tasapuolisuuden määrittely on lainsäädännössä korostetun joustavaa. Toisin kuin asianosaiset esittävät, sääntelyn tai oikeuskäytännön perusteella ei ole määriteltävissä mitään selkeitä kriteerejä sille, milloin jätemaksujen tasapuolisuus tai kohtuullisuus ei toteutuisi. Se, että asianosaiset kokevat jätemaksut kohtuuttoman suuriksi, ei tee niistä jätelainsäädännön vastaisia, eikä johda jätehuoltolautakunnan vahingonkorvausvastuuseen asiassa.

Väitteet jätetaksan laittomuudesta, koska jätetaksa ei perustu taloyhtiöiden tosiasialliseen tuottaman jätteen määrään

Vahingonkorvausvaatimusta perusteellaan myös sillä, että jätetaksa olisi laiton, koska sitä ei ole mitoitettu vastaamaan taloyhtiöiden tosiasialliseen tuottaman jätteen määrään. Jätehuoltolautakunta huomauttaa, että väite on perätön.

Putkikeräysjärjestelmässä on käytössä usealle jätteen haltijalle järjestetyt yhteiset vastaanottopaikat, joten palvelusta on mahdotonta periä palvelun määrään perustuvaa maksua. Edellä esitettyyn perustuen putkikeräysjärjestelmän jätemaksu on määritetty kokonaismaksuksi, joka ilmoitetaan suurkiinteistöasiakkaille kerrosneliömetreinä. Kerrosneliömetrejä käytetään maksuperusteena, koska keräysvälineen vaikutus jätemaksuun on olennainen ja keräysvälineen mitoitustavasta alueen asemakaavaan. Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisu (C-254/08) mahdollistaa jätehuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten laskemisen ja jakamisen muun ohella jätteen haltijoiden käyttämien kiinteistöjen pinta-alojen ja kyseisten tilojen käyttötarkoituksen perusteella.

Jätehuoltolautakunta huomauttaa lisäksi, että jätetaksassa jätteen käsittelyn kustannukset määräytyvät tuotetun jätteen määrän eli koonta-aseman tyhjennettyjen konttien määrän mukaan.

Väitteet vahingonkorvauksen näkökulmasta

Vahingonkorvauslain mukaan vahingonkorvausvastuu on sillä, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon. Julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

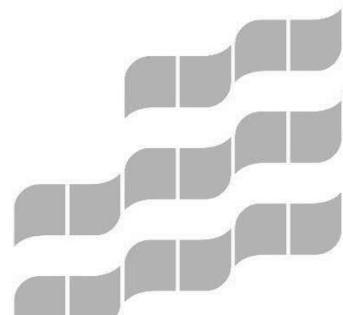
Asianosaiset ovat perustaneet korvausvaatimuksensa siihen väitteeseen, että jätehuoltolautakunta olisi menetellyt huolimattomasti määrätessään jätelainsäädännön vastaisen jätemaksun sekä laiminlyönyt velvollisuutensa kumota laitton jätetaksa oikea-aikaisesti.

Edellä selostetuilla tavoin jätehuoltolautakunta on huolellisesti sekä viranomaisohjeistukseen tukeutuen tehnyt päätöksen nykyisestä jätetaksasta. Myös uuden jätetaksan valmistelussa ja päätöksenteossa on toimitettu asianmukaisesti ja huolellisesti hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla. Jätehuoltolautakunnan toiminnassa ei ole ollut vahingonkorvauslain edellyttämää tuottamusta tai laiminlyöntiä.

Vahingonkorvauslain 4 §:n mukaan, jos kunnan viranomaisen virheellisen ratkaisun johdosta vahinkoa kärsinyt on pätevästi syyttäjättänyt hakematta muutosta siihen, ei hänellä ole oikeutta saada kunnalta korvausta vahingosta, jolta hän hakemalla muutosta olisi voinut välttyä.

Asianosaisilla on ollut julkisesti saatavilla tieto jätetaksan hintatasosta putkikeräyksessä. Asianosaiset olisivat voineet hakea jätehuoltolautakunnan 13.12.2023 (§ 54) tekemään jätetaksan hyväksymistä koskevaan päätökseen muutosta kunnallisvalituksella Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta, mutta eivät ole sitä tehneet.

Jätelain 81 §:n mukaan jätemaksu voidaan maksuvelvollisen hakemuksesta tai viranomaisen aloitteesta määrätä jätetaksasta poiketen tai jättää perimättä. Lisäksi jätelain 82 §:n mukaan maksuvelvollisella on oikeus tehdä 14 päivän kuluessa jätelaskun saamisesta muistutus kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Asianosaiset eivät ole myöskään tehneet jätehuoltoviranomaiselle

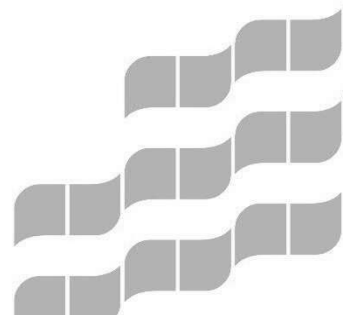
jätelain 81 §:n mukaista jätemaksun kohtuullistamisanomusta tai jätelain 82 §:n mukaista maksumuistutusta saamastaan jätelaskusta. Mikäli asianosaiset olisivat hakeneet jätemaksun määräämistä taksasta poiketen tai olisivat tehneet maksumuistutuksen saamastaan jätelaskusta, jätehuoltoviranomainen olisi tehnyt asiasta päätöksen, mikä olisi edelleen ollut mahdollista saattaa hallintovalituksena Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Asianosaisilla ei jätehuoltolautakunnan näkemyksen mukaan ole pätevää syytä sille, miksi he ovat laiminlyöneet muutoksenhaun mahdollisuuden sekä jätetaksan hyväksymistä koskevaan päätökseen, että heille määrättyihin jätelaskuihin. Edellä mainitun perusteella jätehuoltolautakunta katsoo, että asianosaiset ovat menettäneet oikeutensa vahingonkorvaukseen, minkä takia vahingonkorvausvaatimus on hylättävä.

Vahingonkorvausvaatimuksen kohteena olevien, ajalla 1.11.2025-30.4.2026, kiinteistöille määrättyjen jätelaskujen osalta asianosaisilla on mahdollisuus saattaa asia oikeusasteiden ratkaistavaksi jätelain 81 §:n ja 82 §:n mukaisesti. Jätehuoltolautakunta katsookin, että vahingonkorvausvaatimuksen sijaan asianosaisten on ensi sijassa haettava muutosta heille määrättyihin jätemaksuihin. Tämän jälkeen asia tulisi saattaa jätelain mukaisesti hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Hallinto-oikeus ottaa jätelain 83 §:ssä säädetyllä tavalla kantaa siihen, ovatko nyt kyseessä olevat jätemaksut jätelain vastaisia vai eivät. Tämän takia myös 1.11.2025 jälkeen määrättyjä jätemaksuja koskeva vahingonkorvausvaatimus on hylättävä.

Yhteenveto

Alueellinen jätehuoltolautakunta katsoo edellä esitetyn perusteella, että kyseessä ei ole ollut kaupungin tahallisuudesta, huolimattomuudesta tai laiminlyönnistä aiheutunut vahinko. Lisäksi asianosaiset ovat laiminlyöneet muutoksenhaun ilman pätevää syytä. Kaupungille osoitettu vahingonkorvausvaatimus tulee täten hylätä perusteettomana.

28.11.2024

EOAK/4857/2023

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Esittelijäneuvos Susanna Wähä

JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYSTEN MUKAISET JÄTEASTIOIDEN PAINORAJAT

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan jätehuoltomääräysten lainmukaisuutta Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella koskien biojäteastioiden painorajoja ja jätemaksun määräytymistä. Kantelun mukaan biojäteastian tyhjennyksestä oli perusteettomasti peritty ylipainomaksua, kun ylipainoa ei ollut voitu osoittaa, ja toisaalta ylipaino oli voinut syntyä myös tyhjennyskäynnin väliin jäämisestä. Kantelija on myös arvostellut jäteastioiden painorajan vaikutusta lajitteluun, sillä tietyn vetoisuuden omaavaa jäteastiaa ei määräysten mukaan saisi täyttää, vaan esimerkiksi 240 litran jäteastian painoraja voi tulla vastaan jo astian ollessa vasta puolillaan jätettä.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Savo-Pielisen jätelautakunnan selvitys ja lausunto (liitteenä).

Käytettävissäni ovat olleet myös seuraavat asiakirjat:

- Savo-Pielisen jätelautakunnan 1.12.2022 § 23 hyväksymät Kunnalliset jätehuoltomääräykset
- Savo-Pielisen jätelautakunnan 1.12.2022 § 24 hyväksymä jätetaksa
- Savo-Pielisen jätelautakunnan 30.5.2024 § 10 hyväksymät Kunnalliset jätehuoltomääräykset

3 RATKAISU

- 1) Katson viranhaltijan laiminlyöneen velvollisuutensa toimittaa oikeusasiamiehelle laillisuusvalvontaansa varten tarvitsemat tiedot ja toimineen hallintolain vastaisesti siinä, että se on antanut oikeusasiamiehelle lausunnon, jonka valmisteluun ympäristöpäällikkö on osallistunut esteellisenä.
- 2) Katson Savo-Pielisen jätelautakunnan hyväksymien jätehuoltomääräysten ja jätetaksaa koskevien päätösten sisältävän lakiin perustumattoman maksuperusteen, kun ne mahdollistavat jätehuoltomääräyksistä poikkeavien keräysjärjestelyjen työturvallisuuteen perustuvan lisämaksun määrittämisen biojätteelle jätteen kuljettajan arvion perusteella.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1 Oikeusasiamiehelle annettava selvitys

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 7 §:n mukaan oikeusasiamiehen oikeudesta saada laillisuusvalvontaansa varten tarvitsemansa tiedot säädetään perustuslain 111 §:n 1 momentissa.

Perustuslain 111 §:n mukaan oikeusasiamiehellä on oikeus saada viranomaisilta ja muilta julkista tehtävää hoitavilta laillisuusvalvontaansa varten tarvitsemansa tiedot.

Oikeusasiamiehellä on perustuslain säännöksen mukaan oikeus kantelun tutkimiseksi saada tietoja muun muassa kunnan viranomaisilta ja muilta valvottavilta. Tämä tarkoittaa, että viranomaisen tai muun valvottavan on lausuntoa ja selvitystä laatiessaan ja sitä antaessaan asianmukaisesti ja totuuden mukaisesti annettava kaikki asiaan vaikuttavat tiedot ja selvitettävä kantelukirjoitus huomioon ottaen, mihin sen menettely on kulloinkin perustunut.

Oikeusasiamiehelle annettavat selvitykset ovat oikeudellisesti merkityksellisiä kirjallisia todistuksia, koska ne muodostavat osan, siitä näytöstä, jonka perusteella kantelun kohteen toimintaa arvioidaan ylimmän laillisuusvalvojan kirjallisessa kantelumenettelyssä.

Perustuslain 111 §:n mukaisen tietojensaantioikeuden on vakiintuneesti katsottu tarkoittavan sitä, että oikeusasiamiehen pyytämien selvitysten antaminen on virkatehtävä, jota koskevat yleiset virkavelvollisuudet.

Virkavelvollisuuksiin kuuluu muun ohella huolehtia, että lausunnon antaja on toimivaltainen asiassa.

Hallintolain 27 § sisältää esteellisyyttä koskevan yleisen periaatteen, jonka mukaan esteellinen ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä.

Viranhaltija on antanut kanteluasiassa lausunnon jätelautakunnan puolesta. Oikeusasiamiehelle lausuntoa antaessaan ympäristöpäällikkö on perustellut toimivallan lausunnon antamiseen 7.12.2023 § 29 hyväksytyn toimintasäännön 14 §:llä, jonka mukaan ympäristöpäällikkö antaa jätelautakunnalta pyydetty lausunnot ja vastineet muissa kuin vaikutuksiltaan merkittävissä asioissa.

Kanteluasiassa on kysymys jätehuoltomääräysten ja jätetaksan soveltamisen lainmukaisuuden lisäksi viranhaltijan toiminnasta kantelijan aloitteen käsittelyssä. Kantelussa on selvästi yksilöity viranhaltija nimeltä.

Katson viranhaltijan toimineen hallintolain lainvastaisesti, kun se lausuntoa antaessaan ei ole ottanut huomioon hallintolain edellyttämiä esteettömyysvaatimuksia. Viranomaisen tehtävä on varmistaa, että asian valmistelu ja muu käsittely tapahtuu esteettömien viranhaltijoiden toimesta.

Viranomaisen toiminnan luotettavuuden ja uskottavuuden näkökulmasta on välttämätöntä, että asioiden käsittelyn puolueettomuus turvataan huolehtimalla asianmukaisesti esteettömistä lausunnonanto-kokoonpanoista. Kantelun kohteena oleva viranhaltija ei voi osallistua itseään koskevan viranomaisen lausunnon antamiseen, vaan viranomainen kuulee viranhaltijaa, jonka tehtävänä on antaa selvitys toiminnastaan.

Lausunnonantajan tehtävänä on arvioida viranhaltijalta saatu selvitys ja esittää oma käsityksensä menettelyn lainmukaisuudesta selvityksen perusteella.

Kiinnitän viranhaltijan huomiota hallintolain esteellisyyttä koskevien säännösten noudattamiseen.

3.2 Aloiteasian käsitteleminen jätelautakunnassa

Kantelussa on arvosteltu palvelupäällikön toimintaa kantelijoiden jätetaksaa koskevan aloitteen käsittelyssä, kun palvelupäällikkö ei ole vienyt asiaa jätelautakunnan käsiteltäväksi, vaan ainoastaan lautakunnalle tiedoksi lautakunnan pöytäkirjasta 11.5.2023 § 17 ilmenevin tavoin.

Totean, että Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasäännön 14 §:llä on siirretty jätelautakunnan toimivaltaa viranhaltijoille laajasti. Ennen 1.1.2024 voimaan tullutta toimintasääntöä, voimassa oli 2.3.2023 § 9 toimintasääntö. Toimintasäännön 14 §:n mukaan palvelupäälliköllä on toimivalta esimerkiksi päättää jätelain mukaisesti jätemaksujen määräämisestä ja maksuunpanosta jätetaksan mukaisesti jätemaksun määräämisestä taksasta poiketen sekä jätemaksun perimättä jättämisestä. Toimintasäännön mukaisesti ympäristöpäälliköllä on ollut toimivalta antaa jätelautakunnalta pyydetty lausunnot ja vastineet muissa kuin vaikutuksiltaan merkittävissä asioissa.

Palvelupäällikön toimivaltaan tai 1.1.2024 voimaan tulleen toimintasäännön mukaisesti ympäristöpäällikön toimivaltaan kuuluvissa asioissa ei ole yksilöity jätelautakunnalle osoitetun aloitteen käsittelyä.

Vastauksessa, jonka palvelupäällikkö on antanut jätelautakunnan puolesta, ei ole otettu kantaa kantelijan jätetaksan perusteita koskevan aloitteen merkittävyyteen toimivallan näkökulmasta. Vastauksessa on kuitenkin viitattu vastausta koskevan asian merkittävyyteen seuraavasti.

”Seuraavan kerran jätehuoltomääräyksiä laajemmin uudistettaessa on mahdollista käsitellä ja arvioida uudelleen jäteastioiden painorajoja. Lisäksi jätetaksaa valmisteltaessa voidaan arvioida mahdollisuutta huomioida jätemaksuissa paremmin kullakin kiinteistöllä syntyvä biojätteen määrä.

Yksistään jäteastioiden painorajojen sääntelyn vuoksi vastikään uudistettujen jätehuoltomääräysten päivittämistä ei ole perusteltua toteuttaa, kun painorajat antavat joka tapauksessa lähinnä viitettä siitä, miten painavia jäteastiat voivat olla käytännössä siis vain huomattavasti painorajat ylittävät jäteastiat, joiden kuormaus on erittäin haastavaa, merkitään ylipainaviksi.”

Palvelupäällikön vastauksesta ilmenee, että palvelupäällikkö on ottanut aloitteen johdosta kantaa jätehuoltomääräysten päivittämistarpeeseen ja mahdollisuuteen huomioida taksapäätöksessä biojätteen määrä.

Kiinnitän viranhaltijan huomiota siihen, että viranhaltijan toimivalta jätelautakunnan puolesta annettavan lausunnon antamiseen on rajattu muihin kuin vaikutuksiltaan merkittäviin asioihin.

Totean, että Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasäännön 14 § huomioon ottaen palvelupäällikön toimivaltaan ei mielestäni ole kuulunut jätehuoltomääräysten tai jätetaksan päivittämistarpeesta päättäminen. Katson, että jätehuoltomääräysten päivittämistarpeen arviointia edellyttänyt aloitteen käsittely olisi tullut saattaa jätelautakunnan arvioitavaksi.

3.3 Biojättemaksun perusteet

Kantelun perusteella on arvioitavanani, perustuuko Savo-Pielisen jätelautakunnan hyväksymät jätehuoltomääräykset ja jätetaksa jätelakiin biojäteastian painorajoja koskevan jätehuoltomääräyksen sekä jätetaksassa määritellyn jätehuoltomääräyksistä poikkeavien keräysjärjestelyjen lisämaksun määräytymisperusteiden osalta.

Kunnan jätemaksun perusteista määrätään jätelaissa (686/2011). Jätelain 78 §:n 1 momentin mukaan kunnan on perittävä mainitun lain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Jätelain 78 §:n 2 momentin mukaan jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Säännöksen perustelujen mukaan (HE 109/2010) maksujen tulee olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asema.

Jätelain 79 §:n 1 momentin mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteina voidaan lisäksi ottaa huomioon jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella, kunnan keräysvälineiden käyttö sekä kuljetusmatka kuljetettaessa jäte yksittäisenä kuljetuksena. Jättemaksun perusteina voidaan käyttää myös kiinteistöllä asuvien henkilöiden määrää, kiinteistön käyttötarkoitusta tai muuta vastaavaa perustetta, jos jätteen määrää tai laatua on vaikea luotettavasti selvittää tai jos se on tarpeellista ympäristö- tai terveyshaittojen ehkäisemiseksi tai jätehuollon järjestämiseksi.

Jätelain 79 §:n 3 momentin mukaan jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa.

Jätehuoltomääräysten 21 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijalla tulee olla käytössään kiinteistöllä riittävä määrä jäteastioita määräysten mukaista jätteiden keräämistä varten. Määräyksen perustelujen mukaan tällä varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään ja -laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet. Lisäksi määräyksen perusteluissa on todettu, että ”tyypillisesti esimerkiksi biojätteen keräykseen riittää yksi 240 litran jäteastia korkeintaan 25 asuinhuoneiston kiinteistölle, kun astia tyhjennetään viikoittain.”

Jätehuoltomääräyksen 23 §:n mukaan jäteastiaan saa laittaa vain astiaan tarkoitettua jätettä. Käsien siirrettävää jäteastiaa ei saa täyttää siten, että sen tyhjentäminen sijaintipaikan olosuhteiden, jäteastian rakenteen, jätteen painon tai ominaisuuksien vuoksi aiheuttaa tyhjentäjälle työturvallisuusriskin. Käsien siirrettäväksi tarkoitettuihin jäteastioihin saa jätettä laittaa enintään seuraavasti:

- korkeintaan 240 litran jäteastiat 40 kg
- 240–660 litran jäteastiat 60 kg.

Jätehuoltomääräyksen 23 §:n perusteluissa jäteastioiden täyttämisestä on todettu, että ”jäteastioille ja irtojättesäkeille tai muille jäte-esineille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien, kuten biojätteen ja lasin, keräykseen käytetään pieniä jäteastioita (korkeintaan 240 litraa). Säännöksellä varmistetaan, ettei kuljettajan työturvallisuus vaarannu ja jätteet saadaan kuormattua ilman haittojen aiheutumista.”

Vuoden 2023 jätetaksassa biojätteen tyhjennyshinta Kuopiossa on ollut 5,57 euroa ja astian maksimikoko 240 litraa.

Jätetaksan mukaan jätehuoltomääräyksistä poikkeavista keräysjärjestelyistä peritään lisämaksu. Poikkeavaksi keräysjärjestelyksi katsotaan, jos keräysväline tai keräyspaikka poikkeaa jätehuoltomääräyksistä, mm. pyörätön jäteastia, ylipainava jäteastia, sarjoittamaton jätehuoltoavain tai puutteellinen jätetekatos. Lisämaksun määrä on 7,30 €/tyhjennys. Jätetaksan mukaan lisämaksulla kompensoidaan keräyspaikan puutteiden aiheuttamaa haittaa jätteenkuljetukselle, mutta maksu ei oikeuta puutteiden korjaamista jättämistä.

Savo-Pielisen jätelautakunta on lausunnossaan todennut, että toimialueella jätehuoltomääräysten laadinnassa on otettu jätelainsäädännön lisäksi huomioon Suomen Kuntaliiton opas ”Jätehuoltomääräysten laatiminen” (2022). Suomen Kuntaliiton mallissa todetaan, että jäteastioiden täyttämisen osalta ainakin käsin siirrettäville jäteastioille voidaan tarvittaessa asettaa maksimipainot. Ohjeen mukaan paino antaa vähintään viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa. Mallissa on annettu kaksi mahdollista sääntelyvaihtoehtoa. Yksi vaihtoehto on säätää, ettei jäteastian paino saa aiheuttaa tyhjentäjälle työturvallisuusriskiä. Toinen vaihtoehto on asettaa jäteastioille tarkemmat painorajat.

Savo-Pielisen jätelautakunnan mukaan lautakunnan hyväksymissä jätehuoltomääräyksissä on asetettu jäteastioille painorajat, jotka ovat samat kuin Suomen Kuntaliiton mallissa. Painorajojen on arvioitu antavan asiakkaille enemmän viitettä siitä, miten paljon jäteastiaan saa laittaa jätettä kuin se, että säädeltäisiin vain yleisesti, ettei jäteastian paino saa aiheuttaa tyhjentäjälle työturvallisuusriskiä. Molemmissa sääntelyvaihtoehdoissa sääntelyn peruste on joka tapauksessa sama. Ylipainavat jäteastiat eivät saa vaikeuttaa jätehuollon toteuttamista ja aiheuttaa riskiä työturvallisuudelle.

Lausunnosta ilmenee, että kunnallinen jäteyhtiö Jätekuukko Oy huolehtii Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta. Jätekuukko Oy:n urakoitsijoiden jäteautoissa ei ole käytössä kattavasti vaakoja, joilla kunkin jäteastian paino mitattaisiin. Jäteyhtiö on kuitenkin kartoittanut vaa’an avulla lyhytaikaisesti jätteenkuljetusreiteillä sitä, miten painavat jäteastiat kuljettajat merkitsevät ylipainaviksi. Tämän kartoituksen perusteella on todettu, että liian painaviksi merkataan vain huomattavasti eli kymmeniä kilogrammoja painorajat ylittävät jäteastiat, joiden siirtäminen on erittäin haastavaa. Näin ollen vain varmuudella liian painavat jäteastiat kuitataan ylipainaviksi, ei rajatapauksia.

Totean, että jätelain 79 §:ssä säädetyissä jätemaksun perusteissa kunnille on jätetty harkintavaltaa sen suhteen, miten jätemaksujen perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksapäätöksessä, ja mitkä kustannukset sisällytetään niihin kunnalle jätehuollon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, jotka maksuilla on jätelain 78 §:n 1 momentin mukaisesti tarkoitus kattaa.

Kiinnitän huomiota siihen, että jätemaksun tarkoituksena on paitsi jätehuollon kustannusten rahoitus, myös jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä jätteen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon kannustaminen. Maksun kaksoisroolista johtuen maksun määräytymisperusteita ei voi arvioida yksin palvelun tuotantokustannusten kattamisen näkökulmasta. Jätehuoltopalveluiden ja erilliskeräysjärjestelyjä koskevien vaatimusten tulisi palvella myös jätteen saamista hyötykäyttöön kiertotalouden tavoitteiden mukaisesti. Jätetaksassa määrättyjen maksujen tulee kuitenkin perustua jätelain sisältämiin maksuperusteisiin.

On selvää, että jätteenkuljettajien työturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat tärkeitä. Kuitenkaan jätelaissa tai sen perusteluissa ei ole mainintaa työturvallisuuteen liittyvien näkökohtien huomioon ottamisesta jätemaksun perusteena. Jätehuollon maksuperusteiden avoimuus ja tasapuolisuus edellyttävät, että määrätyn maksun perusteen oikeellisuus tulee olla niin maksuvelvolliselle kuin lain noudattamista valvovalle viranomaiselle dokumentoitavissa.

Saadun selvityksen perusteella jätetaksan mukaista ylipainomaksun aiheutumista ei maksuvelvollinen ole voinut omalla toiminnallaan välttää noudattamalla jätehuoltomääräyksiä ottaen huomioon, että määräysten mukaisen jäteastian (240 l/max 40 kg) käyttö olisi edellyttänyt jäteastian painon selvittämistä käytön aikana ja ennen astian tyhjentämistä.

Totean, että jätehuoltomääräyksen painorajat eivät ole täysin yhdenmukaiset jätetaksapäätöksen kanssa. Jätetaksapäätöksen mukaan käsin siirrettävänä astiana on mahdollista käyttää biojätteelle enintään 240 litran astiaa, mutta jätehuoltomääräykset mahdollistavat käsin siirrettävän jäteastian kooksi myös 241–660 litraa, jolloin astian painorajaksi on asetettu 60 kg. Taksapäätöksestä puuttuu 240 litran jäteastian isomman biojäteastian tyhjennys hinta, eikä jätetaksassa ole myöskään esitetty käsin siirrettävien astioiden painorajoja.

Samani selvityksen perusteella jätehuoltomääräyksen ja taksapäätöksen soveltaminen näyttäisi johtavan käytännössä siihen, että biojätteen painoraja on 40 kg. Sen ylittymisen on arvioitu aiheuttavan turvallisuusriskin ja sen vuoksi ylipainomaksun. Kuitenkin muun jätteen kuin biojätteen jäteastian paino voi olla 60 kg ilman ylipainomaksua. Isompiin jäteastioihin ja niiden painorajaan muiden jätelajien kohdallakin on tarpeen seurata jäteastian painoa, mikäli haluaa välttää ylipainomaksulta.

Jätehuoltomääräyksissä painoraja on sidottu jäteastian tilavuuteen. Biojäteastian täyttäminen osittain tai koko tilavuudeltaan astiaan tarkoitetulla jätteellä on johtanut kantelun kohteena olevassa tapauksessa biojäteastian tyhjennysmaksun lisäksi ylipainomaksun määräämiseen jäteauton kuljettajan arvion perusteella. Kun jätehuoltoyhtiöllä ei ollut myöskään tarjota 240 litraa suurempaa biojäteastiaa, jätehuoltomääräykset ja jätetaksa eivät ohjaa biojätteen jätelainsäädännön tavoitteiden mukaiseen keräämiseen, vaan ovat omiaan ylläpitämään biojätteen lajittelemattomuutta ylipainomaksun välttämiseksi.

Käytössäni olleen selvityksen perusteella en ole täysin voinut vakuuttua siitä, että työturvallisuuteen liittyvät näkökohdat perustelisivat hyväksyttävästi käytössä olevan ylipainomaksun. Jäteastian painoraja on kytketty jäteastian tilavuuteen siten, että tilavamman jäteastian sallittu paino on suurempi kuin tilavuudeltaan pienemmän jäteastian sallittu paino.

Ylipainomaksun perustuminen yksinomaan kuljettajan arvioon ei ole ongelmatonta myöskään jätemaksun julkisoikeudellisen maksun luonteen kannalta. Jätelain 145 §:n mukaan kunnan jätemaksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Mahdollisuus periä jätemaksua suoraan ulosottokelpoisena julkisoikeudellisena maksuna perustuu siihen, että kysymyksessä olevan maksun perusteista on määrätty jätelain nojalla kunnan hyväksymässä jätetaksassa ja maksun on määrännyt virkavastuulla toimiva viranomainen.

Vaikka minulla ei ole perusteita kyseenalaistaa jäteyhtiön käsitystä siitä, että kuljettaja merkitsee ylipainoiseksi vain varmuudella ylipainoiset astiat, totean, että jätetaksan mukaisen ylipainomaksun oikeellisuuden varmistaminen edellyttäisi mahdollisuutta jätehuoltomääräysten mukaisen jäteastian todellisen painon selvittämiseen ennen astian tyhjentämistä.

3.4 Muutoksenhakumahdollisuus

Kantelija on todennut antamassaan vastineessa, että jätemaksua koskeva muutoksenhakumahdollisuus on tässä tapauksessa ongelmallinen, koska laskun maksajalla ei ole esittää omaa näyttöä jäteastian todellisesta painosta, sitä ei löydy myöskään jätelautakunnalta, eikä keräyksen toimittaneelta jätehuoltoyhtiöltä.

Jätelain 82 §:n mukaan maksuvelvolliselle on toimitettava kunnan jätemaksun maksamista varten jätelasku, josta ilmenevät maksettava määrä, eräpäivä, maksuosoite, maksun peruste riittävän tarkasti yksilöitynä, tieto viivästysseuraamuksista, ohjeet muistutuksen tekemistä varten sekä kunnan jätehuoltoviranomaisen tai muun laskuttajan yhteystiedot maksuvelvollisen yhteydenottoa varten.

Maksuvelvollisella on oikeus tehdä 14 päivän kuluessa jätelaskun saamisesta muistutus kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Tämän on tehtävä muistutuksen johdosta päätös ja lähetettävä muuttuneesta maksusta maksuvelvolliselle uusi jätelasku.

Viittaan edellä ylipainomaksun määräytymisestä esittämäni ja totean, että kuljettajan arvioon perustuva maksu ei käsitykseni mukaan ole jätelain tarkoittamalla tavalla riittävän tarkasti yksilöity. Toisaalta arvioon perustuvan maksun virheellisyyden osoittaminen ja muutoksen saaminen maksuun voi olla tosiasiallisesti mahdotonta maksun perusteen yksilöimättömyyden vuoksi.

Kiinnitän jätelautakunnan huomiota siihen, että maksuvelvollisen oikeussuojan toteutuminen edellyttää, että jätehuoltomääräysten ja jätetaksan maksuperusteet ovat lain edellyttämällä tavalla riittävän tarkasti yksilöityjä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdissa 3.1–3.4 esittämäni käsitykset viranhaltijan hallintolain vastaisesta menettelystä ja jätelautakunnan hyväksymien jätehuoltomääräysten sekä jätetaksaa koskevien päätösten virheellisyydestä jätemaksun ylipainomaksun maksuperusteiden osalta jätelautakunnan tietoon.